

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1998-1999

23 NOVEMBRE 1998

Projet de loi relative à l'organisation judiciaire en matière fiscale

AMENDEMENTS

N° 22 DU GOUVERNEMENT

Art. 5bis (nouveau)

Insérer un article 5bis (nouveau) rédigé comme suit :

«Art. 5bis. — L'article 617 du même Code, modifié par la loi du 29 novembre 1979 et par la loi du 11 juillet 1994, est complété par l'alinéa suivant:

«Les jugements rendus par le tribunal de première instance dans des contestations relatives à l'application d'une loi d'impôt sont toujours susceptibles d'appel. Le requérant peut soumettre à la cour d'appel des griefs qui n'ont été ni formulés dans la requête auprès du tribunal de première instance, ni examinés d'office par lui, pour autant qu'ils invoquent une contravention à la loi ou une violation des formes de procédure prescrites à peine de nullité.»

Justification

L'article 617, alinéa 1er, du Code judiciaire dispose que les jugements du tribunal de première instance qui statuent sur une

Voir:

Documents du Sénat:

1-967 - 1997/1998:

N° 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

Nos 2 à 5: Amendements.

1-967 - 1998/1999:

N° 6: Amendements.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1998-1999

23 NOVEMBER 1998

Wetsontwerp betreffende de rechterlijke inrichting in fiscale zaken

AMENDEMENTEN

Nr. 22 VAN DE REGERING

Art. 5bis (nieuw)

Een artikel 5bis (nieuw) invoegen, luidende :

«Art. 5bis. — Artikel 617 van hetzelfde Wetboek gewijzigd bij de wet van 29 november 1979 en bij de wet van 11 juli 1994, wordt aangevuld met het volgende lid:

«De door de rechtbank van eerste aanleg uitsproken vonnissen over geschillen met betrekking tot de toepassing van een belastingwet, zijn steeds vatbaar voor hoger beroep. De eiser mag aan het hof van beroep bezwaren onderwerpen die noch in het verzoekschrift bij de rechtbank van eerste aanleg werden geformuleerd, noch ambtshalve door haar werden onderzocht, voor zover zij een overtreding van de wet of een schending van de op straf van nietigheid voorgeschreven procedurevormen aanvoeren.»

Verantwoording

Artikel 617, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, stelt dat de vonnissen van de rechtbank van eerste aanleg, waarbij uit-

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-967 - 1997/1998:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Nrs. 2 tot 5: Amendementen.

1-967 - 1998/1999:

Nr. 6: Amendementen.

demande dont le montant ne dépasse pas 75 000 francs, sont rendus en dernier ressort.

L'article 557 du Code judiciaire précise que le montant de la demande s'entend du «montant réclamé dans l'acte introductif d'instance».

L'application de cette règle pose bien sûr problème en matière d'impôts sur les revenus, dans la mesure où ni le montant enrôlé ni le montant de l'impôt avant imputation ne constitue un indicateur valable de l'importance réelle du litige fiscal.

Il est dès lors proposé de prévoir une dérogation à l'article 617 du Code judiciaire, en ce qui concerne les contestations visées à l'article 569, alinéa 1er, 32°, du Code précité.

L'article 617, alinéa 2, du Code judiciaire prévoit déjà une telle dérogation pour les jugements rendus par le tribunal du travail.

Compte tenu de la suppression de la limitation originiairement prévue des griefs pouvant être invoqués par le contribuable devant le tribunal de première instance (voir à ce propos l'amendement du gouvernement relatif à l'article 8 du projet), il est par ailleurs proposé de prévoir cette limitation au niveau du recours en appel.

N° 23 DU GOUVERNEMENT

Art. 6

Dans le texte français de l'article 632, proposé, remplacer les mots «le litige» par les mots «la contestation».

Justification

Le présent amendement vise à harmoniser la terminologie utilisée dans le projet.

N° 24 DU GOUVERNEMENT

Art. 7

Supprimer cet article.

Justification

Lors de leur audition par la Commission des Finances, les représentants du Barreau de Bruxelles ont montré que la modification que l'article 7 du projet proposait d'apporter à l'article 728 du Code judiciaire, était en fait sans objet.

Conformément aux règles de droit, confirmées par la doctrine et la Cour de cassation, tout fonctionnaire dûment habilité par l'autorité compétente à représenter l'État est en réalité organe de l'État. C'est l'État qui s'exprime par son intermédiaire.

Il s'indique dès lors de supprimer l'article 7 du projet.

spraak wordt gedaan over een vordering waarvan het bedrag 75 000 frank niet overschrijdt, worden gewezen in laatste aanleg.

Artikel 557 van voormeld Gerechtelijk Wetboek verduidelijkt dat onder het bedrag van de vordering wordt verstaan «de som die in de inleidende akte wordt geëist».

De toepassing van die regel stelt inzake inkomstenbelastingen evenwel problemen daar, noch het ingekohierd bedrag, noch het bedrag van de belasting vóór verrekening, enige volwaardige wijziging geeft over het werkelijk belang van het belastinggeslach.

Er wordt bijgevolg voorgesteld in artikel 617 van het Gerechtelijk Wetboek een afwijking in te schrijven wat de geschillen betreft vermeld in artikel 569, eerste lid, 32°, van voormeld Wetboek.

In artikel 617, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt reeds een dergelijke afwijking voor vonnissen van de arbeidsrechtbank voorgeschreven.

Rekening houdend met de opheffing van de oorspronkelijk bepaalde begrenzing van de grieven die door de belastingplichtige voor de rechtsbank van eerste aanleg kunnen ingeropen worden (zie dienaangaande het amendement van de regering met betrekking tot artikel 8 van het ontwerp), is er bovendien voorgesteld deze begrenzing te voorzien op het vlak van het hof van beroep.

Nr. 23 VAN DE REGERING

Art. 6

In de Franse tekst van het voorgestelde artikel 632 de woorden «le litige» vervangen door de woorden «la contestation».

Verantwoording

Dit amendement strekt ertoe de gebruikte terminologie in dit ontwerp éénvormig te maken.

Nr. 24 VAN DE REGERING

Art. 7

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

Tijdens de hoorzitting voor de Commissie van Financiën, hebben de vertegenwoordigers van de Balie van Brussel aangegeund dat de door artikel 7 van het ontwerp voorgestelde wijziging om artikel 728 van het Gerechtelijk Wetboek aan te passen, niet nodig is.

Overeenkomstig de rechtsregels bekraftigd door de rechtsleer en het Hof van Cassatie, treedt elke ambtenaar die door de bevoegde overheid is aangesteld om de Staat te vertegenwoordigen, in feite als orgaan op. Het is door zijn bemiddeling dat de Staat optreedt.

Het is bijgevolg aangewezen artikel 7 van het ontwerp te schrappen.

N° 25 DU GOUVERNEMENT**Art. 8**

Remplacer cet article par la disposition suivante :

«Art. 8. — Au livre IV de la quatrième partie du même code est inséré un chapitre XXIV contenant les articles 1385decies et 1385undecies, et rédigé comme suit :

«Chapitre XXIV. — Des contestations concernant l'application d'une loi d'impôt.

Art. 1385decies. — Contre l'administration fiscale, et dans les contestations visées à l'article 569, alinéa 1er, 32°, la demande est introduite par requête contradictoire.

Le Titre Vbis du livre II de la quatrième partie est d'application, à l'exception des articles 1034ter, 3°, et 1034quater.

Une copie de la décision contestée doit être jointe à chaque exemplaire de la requête ou de la citation, à peine de nullité.

Lorsqu'un recours administratif préalable est organisé par ou en vertu de la loi et que l'autorité administrative n'a pas encore pris de décision, une copie du recours administratif et de l'accusé de réception de ce recours doivent, par dérogation à l'alinéa 3, être joints.

Art. 1385undecies. — Contre l'administration fiscale, et dans les contestations visées à l'article 569, alinéa 1er, 32°, l'action n'est admise que si le demandeur a introduit préalablement le recours administratif organisé par ou en vertu de la loi.

L'action est introduite au plus tôt six mois après la date de réception du recours administratif au cas où ce recours n'a pas fait l'objet d'une décision et, à peine de déchéance, au plus tard dans un délai de trois mois à partir de la notification de la décision relative au recours administratif.

Le délai de six mois visé à l'alinéa 2 est prolongé de trois mois lorsque l'imposition contestée a été établie d'office par l'administration. »

Justification

Le présent amendement vise :

1° à fixer le délai (3 mois) dans lequel le contribuable peut introduire une action auprès du tribunal de première instance, comme le prévoyait le texte initial de l'avant-projet soumis au Conseil d'Etat.

Nr. 25 VAN DE REGERING**Art. 8**

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

«Art. 8. — In boek IV van het vierde deel van hetzelfde Wetboek wordt een hoofdstuk XXIV met de artikelen 1385decies en 1385undecies ingevoegd, luidend als volgt :

«Hoofdstuk XXIV. — Geschillen betreffende de toepassing van een belastingwet

Art. 1385decies. — Tegen de belastingadministratie wordt de vordering inzake de geschillen bedoeld in artikel 569, eerste lid, 32°, ingesteld bij verzoekschrift op tegenspraak.

Titel Vbis van boek II van het vierde deel, met uitzondering van artikel 1034ter, 3°, en artikel 1034quater, is van toepassing.

Op straffe van nietigheid wordt bij elk exemplaar van het verzoekschrift of van de dagvaarding een afschrift van de bestreden beslissing gevoegd.

Wanneer een voorafgaand administratief verhaal wordt georganiseerd door of krachtens de wet en de administratieve overheid nog geen beslissing heeft genomen moet, in afwijking van het derde lid, een afschrift van het administratief verhaal en van de ontvangstmelding van dit verhaal worden bijgevoegd.

Art. 1385undecies. — Tegen de belastingadministratie wordt de vordering inzake de geschillen bedoeld in artikel 569, eerste lid, 32°, slechts toegelaten indien de eiser voorafgaandelijk het door of krachtens de wet georganiseerde administratief verhaal heeft ingesteld.

De vordering wordt ingesteld ten vroegste zes maanden vanaf de datum van ontvangst van het administratief verhaal zo over dit verhaal geen uitspraak is gedaan en, op straffe van verval, uiterlijk binnen een termijn van drie maanden vanaf de betrekking van de beslissing met betrekking tot het administratief verhaal.

De in het tweede lid bedoelde termijn van zes maanden wordt met drie maanden verlengd wanneer de betwiste aanslag van ambtswege door de administratie gevestigd is. »

Verantwoording

Dit amendement strekt ertoe :

1° een termijn (drie maanden) vast te stellen waarbinnen een belastingplichtige een vordering kan instellen bij de rechtkant van eerste aanleg, zoals het werd bepaald in het oorspronkelijk voorontwerp dat aan de Raad van State werd voorgelegd.

À défaut d'un tel délai, le contribuable conserverait un intérêt à introduire une action en justice jusqu'à l'expiration du délai de prescription.

L'application d'un aussi long délai poserait bien sûr problème, non seulement en ce qui concerne le recouvrement de l'impôt, mais aussi d'un point de vue matériel puisque l'administration se verrait ainsi condamnée à conserver un nombre de dossiers considérable beaucoup plus longtemps;

2° à supprimer la procédure de mise en demeure de l'autorité administrative, en prévoyant que l'action peut, à défaut de notification d'une décision dans les six mois de la date de réception du recours administratif, être introduite à partir de l'expiration de ce délai. Ce délai de six mois est prolongé de trois mois lorsque l'imposition contestée a été établie d'office par l'administration;

3° à supprimer purement et simplement la limitation originairement prévue des griefs pouvant être invoqués par le contribuable devant le tribunal de première instance;

4° à harmoniser la terminologie utilisée dans le projet (remplacement dans le texte français du mot «litige» par le mot «contestation»).

Il convient de noter que, contrairement à ce qui avait d'abord été prévue, il n'est plus proposé de fixer dans la loi le délai dans lequel il devra désormais être statué sur les recours administratifs.

Des instructions administratives précises seront toutefois données pour que l'ensemble des réclamations soient traitées dans des délais de rigueur, qui varieront en fonction de la nature et de l'importance de la contestation.

N° 26 DU GOUVERNEMENT

Art. 9

Supprimer cet article.

Justification

Le cadre du personnel des tribunaux de première instance ayant déjà été modifié par une loi du 20 juillet 1998 (*Moniteur belge* du 21 juillet 1998), cet article peut être supprimé.

N° 27 DU GOUVERNEMENT

Art. 10

Supprimer cet article.

Justification

Le cadre du personnel des tribunaux de première instance ayant déjà été modifié par une loi du 20 juillet 1998 (*Moniteur belge* du 21 juillet 1998), cet article peut être supprimé.

N° 28 DU GOUVERNEMENT

Art. 12

Remplacer l'article 12 proposé par la disposition suivante:

«Art. 12. — Les procédures pendantes devant les cours, les tribunaux et les autres instances, y compris

Zonder dergelijke termijn zou de belastingplichtige, tot bij het verstrijken van de verjaringstermijn, een belang behouden om een vordering in te stellen bij de rechbank.

De toepassing van een zo lange termijn zou evenwel problemen stellen, niet alleen voor wat de invordering van de belasting betreft, maar ook vanuit een materieel standpunt daar de administratie alzo zou verplicht worden een belangrijk aantal dossiers over een veel langere periode te bewaren;

2° de periode van ingebrekestelling van de administratieve overheid te schrappen door te voorzien dat de vordering, wanneer geen beslissing wordt bekend gemaakt binnen zes maanden vanaf de datum van de ontvangst van het administratief verhaal, kan worden ingeleid vanaf het verstrijken van die termijn. Die termijn wordt met drie maanden verlengd wanneer de betwiste aanslag van ambtswege door de administratie gevestigd is;

3° de oorspronkelijke voorziene begrenzing van de grieven die door de belastingplichtige kunnen worden ingeroepen voor de rechbank van eerste aanleg, eenvoudigweg te schrappen;

4° de gebruikte terminologie in het ontwerp (in de franse tekst het woord «litige» vervangen door het woord «contestation») éénvormig te maken.

Het past op te merken dat, in tegenstelling met wat eerst was voorzien, er niet langer wordt voorgesteld in de wet de termijn vast te leggen waarbinnen er voortaan moet worden beslist inzake de administratieve verhaalprocedure.

Er zullen echter duidelijke administratieve richtlijnen worden gegeven opdat het geheel van de bezwaren binnen de vastgestelde termijnen zouden worden opgelost, die variëren in functie van de aard en de belangrijkheid van de betwisting.

Nr. 26 VAN DE REGERING

Art. 9

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

Dit artikel mag geschrapt worden daar het personeelskader van de rechbanken van eerste aanleg reeds werd gewijzigd door een wet van 20 juli 1998 (*Belgisch Staatsblad* van 21 juli 1998).

Nr. 27 VAN DE REGERING

Art. 10

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

Dit artikel mag geschrapt worden daar het personeelskader van de rechbanken van eerste aanleg reeds werd gewijzigd door een wet van 20 juli 1998 (*Belgisch Staatsblad* van 21 juli 1998).

Nr. 28 VAN DE REGERING

Art. 12

Het voorgestelde artikel 12 vervangen door de volgende bepaling:

«Art. 12. — De gedingen die hangende zijn bij de hoven, de rechbanken en andere instanties, met

les voies de recours qui peuvent être introduites contre leurs décisions, seront poursuivies et clôturées conformément aux règles en vigueur avant le 1er mars 1999.

Par dérogation à l'article 1385undecies du Code judiciaire, inséré par l'article 8 de la présente loi, la possibilité d'introduire une action au plus tôt six mois ou neuf mois après la date de réception du recours administratif au cas où ce recours n'a pas fait l'objet d'une décision, n'est pas applicable lorsque ce recours porte sur une imposition afférente à l'exercice d'imposition 1998 ou à un exercice d'imposition antérieur, en ce qui concerne les impôts sur les revenus et les taxes assimilées aux impôts sur les revenus.

Lorsque le délai de recours visé à l'article 379 du Code des impôts sur les revenus 1992, tel qu'il existait avant d'être abrogé par l'article 33 de la loi du ... relative au contentieux en matière fiscale, n'est pas expiré à la date du 1er mars 1999, le recours visé à l'article 1385decies du Code judiciaire peut être introduit dans un délai de trois mois à partir de la notification de la décision relative au recours administratif. »

Justification

Afin de ne pas provoquer un engorgement des tribunaux de première instance, il est proposé de limiter la possibilité d'introduire un recours en justice à défaut de décision administrative rendue dans les six mois (ou neuf mois, selon le cas), aux seuls recours portant sur des contestations (en matière d'impôts sur les revenus et de taxes assimilées aux impôts sur les revenus) afférentes à un exercice postérieur à l'exercice d'imposition 1998.

Il est par ailleurs prévu que le nouveau délai d'introduction d'un recours auprès du tribunal de première instance (3 mois) s'appliquera pour autant que ne soit pas expiré l'ancien délai de recours devant la cour d'appel (40 jours).

inbegrip van de rechtsmiddelen die tegen hun beslissingen kunnen worden aangewend, worden vervolgd en afgehandeld met toepassing van de vóór 1 maart 1999 geldende regels.

In afwijking van artikel 1385undecies van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd door artikel 8 van deze wet, is de mogelijkheid om ten vroegste zes maanden of negen maanden na de datum van ontvangst van het administratief verhaal een vordering in te leiden zo over dat verhaal geen uitspraak is gedaan, niet van toepassing wanneer dat verhaal betrekking heeft op een aanslag betreffende het aanslagjaar 1998 of een vorig aanslagjaar, voor wat de inkomstenbelastingen en de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen betreft.

Wanneer de in artikel 379 van het Wetboek van inkomstenbelastingen 1992 bedoelde verhaaltermijn, zoals die bestond voor de afschaffing door artikel 33 van de wet van ... betreffende de beslechting van fiscale geschillen, niet verstreken is op de datum van 1 maart 1999, kan het in artikel 1385decies van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde verhaal worden ingeleid binnen een termijn van drie maanden vanaf de betrekking van de beslissing met betrekking tot het administratief verhaal. »

Verantwoording

Teneinde geen overbelasting van de rechtkassen van eerste aanleg te veroorzaken, wordt voorgesteld om de mogelijkheid om een gerechtelijke beroepsprocedure te starten bij gebrek aan een administratieve beslissing binnen de zes maanden (of negen maanden, afhankelijk van de zaak) te beperken tot slechts die verhalen inzake betwistingen (inzake inkomstenbelasting en met inkomstenbelasting gelijkgestelde belastingen) betreffende een jaar volgend op het aanslagjaar 1998.

Er werd bovendien voorzien dat de nieuwe termijn voor het indienen van een verhaal bij de rechtkass van eerste aanleg (3 maanden) van toepassing is voor zover de oude termijn voor het indienen van een verhaal voor het hof van beroep (40 dagen) niet reeds zou verstreken zijn.